

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs II. De tempore, quo vel intra quod facienda præsentatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

Quaestio 134. An, & qualiter presentatus legitime renunciare seu resignare possit?

Respondeo: posse presentatum ad beneficium juris patronatus, antequam instituat ab habente instituere, renunciare presentationi in manibus patronorum, etiam si stetit per annum; quia juri ad rem, quale tantum acquiritur per presentationem, etiam a superiore acceptatam ad beneficium, necesse non est renunciare in manibus superiorum, *Corr. l. 5. c. 1. n. 4. citans Lamb. l. 3. d. 5. q. 3.* ubi etiam subdat, idem esse, etiam si Episcopus jam admisisset presentationem. Quin & potest idem presentatus non solum renunciare in manibus patronorum, sed & in manibus cujuscunque simplicis Notarii; quo casu patroni habebunt integrum tempus ad presentandum; quia per eos non stetit, quod minus presentatio sit consecuta effectum. *Corrad. ibid.*

PARAGRAPHVS II.

De tempore, quo vel intra quod fieri debet presentatio.

Quaestio 135. Intra quod tempus fieri debeat presentatio?

1. **R**espondeo: patrono laico conceduntur 4° menses, Ecclesiastico 6. c. quoniam, c. cum propter. c. cum re. b. r. Patronatus vero mixto ex laicis & Ecclesiasticis, communis sententia tenet, concessum esse semestrem; tamen si laici seorsim ab Ecclesiasticis nominarent (saltem dum mixtura aequalis est; dum enim mixtura inaequalis est, attendendam praeponderantiam, v. g. si plures sint laici, concessum tantum esse quadrimestre tenent *Lott. l. 2. q. 10. n. 61. Gonz. & c. apud Card. de Luca. de jurep. d. 64. n. 4.*) quia ratione communionis privilegium concessum Ecclesiasticis communicatur laicis. *Less. l. 2. c. 34. n. 26. Bassa. loc. cit. Barb. juris Eccles. l. 3. c. 12. n. 168.* quam sententiam etsi communem fateatur *Castrop. cit. tr. l. 3. d. 2. p. 5. n. 2.* citatque pro ea *Abb. in c. cum re. Selv. p. 3. q. 11. n. 18. Garc. p. 5. c. 9. n. 210. Ricc. in pr. resol. 458. Barb. p. 3. de pot. Ep. alleg. 72. n. 131. Valq. opus de benef. c. 2. §. 1. du. 3.* Ipse tamen probabilius censet, saltem dum laici seorsim ab Ecclesiasticis nominarent; patronatus mixto non concedi nisi quadrimestre. Concedi quoque adhuc semestrem patronatus mixto, etiam si laici essent plures, quam Ecclesiastici, censet *Card. de Luca loc. cit. n. 4. Vivian. in pr. juris p. 67. c. 1. n. 9. Paris. de resig. l. 2. q. 4. n. 50. apud Barb. loc. cit. n. 169. quam vis ipse id neget de potest. Ep. p. 3. alleg. 60. n. 17. citetque pro se Pereiram. & c.*

2. Porro cum rege non curari de tempore & termino ad presentandum, tam in Episcopatus, quam aliis ex *Cabedo de patronatibus regia corona. c. 28. n. 5.* ait *Garc. p. 10. c. 2. n. 34. in fine.* *Card. de Luca loc. cit. n. 13.* ait sic usu receptum esse. Idem de summis principibus esse ait *Castrop. loc. cit. n. 5.* rationem hujus hanc dat; quod in regibus & summis principibus praesumatur semper impedimentum ob plura, quibus implicantur negotia, secus ac accidit in aliis patronis, ubi dictum impedimentum; quia non praesumitur, probari debet.

3. Denique dicta de tempore concessio ad presentandum intelligenda tantum esse quoad beneficia simplicia, & secus esse de curatis & parochialibus, siquidem patronos, sive Laici sive Ecclesiastici, sive

saeculares sive regulares sint, habentes jus presentandi ad parochias patronatas teneri intra 20. dies a die veritabilis notitiae vacationis capellanus presentare juxta constitutionem Pii V. (quae incipit: *In conferendis beneficiis*, habeturque apud *Quarantam in Summar. Bullarii. V. beneficior. paroch. collatio;* & in qua prohibetur expressè Ordinariis, ne tempus decem dierum eidem Ordinariis & patronis à Trid. ad nominandum idoneos ad Ecclesiam regendam coram deputatis examinadoribus praefixum, ultra alios 10. dies prorogare praesumant, ac presentati, examinati & approbati debent intra duos menses à die presentationis, & habiti examinis institui, aliter beneficium devolvi ad Papam) habet *Balthus* iidem ferè verbis. *To. 2. v. beneficium §. 5. n. 5.* de hoc apud alios non invenio

Quaestio 136. Num sufficiat patronum intra tempus sibi datum ad presentandum presentasse à se delectum Ordinario ut examinetur, dum collatio seu institutio facienda est per inferiorem?

Respondeo negativè: sed debet eundem actualiter intra dictum tempus presentasse coram illo, qui facturus est collationem seu institutionem. *Garc. p. 10. c. 3. n. 6.* testans sic resolutum in *Mediolan. juris patr. 22. Maii. 1595.*

Quaestio 137. An, & à quo concessum à jure tempus patronis ad presentandum abbreviari aut prorogari possit?

1. **R**espondeo primo: patronus, sive is Laicus, sive Ecclesiasticus fuerit, potest cum consensu Episcopi in limine fundationis dictum tempus tam prorogare quam abbreviare, v. g. dum est Ecclesiasticus, statueret, ut presentatio à suis successoribus patronis Ecclesiasticis debeat fieri ante semestrem, quin & praefigere presentationi faciendam unicum solum mensem, ut *Marius Antonia. variat. resol. l. 1. resol. 112. casu 15. vers. 5.* Similiter ut possit fieri post elapsum jam semestrem. Et dum patronus est laicus, statueret, ut debeat fieri presentatio ante, vel ut possit fieri etiam post quadrimestre; potest enim, ut saepe dictum, fundator apponere modum vel conditionem non solum citra vel praeter, sed etiam contra jus commune, adeoque tenor fundationis quod ad dictum tempus attendendus & servandus. *Card. de Luca loc. cit. n. 14. citans Vivian. l. 7. c. 1. n. 16. Corr. l. 4. c. n. 2. 61. & 62.* ubi etiam addit ex *Mario. Anton. loc. cit.* posse tamen tunc postmodum tempus à fundatore praefixum prolongari ab Episcopo, uti & ab eodem tempus à jure concessum abbreviari; cum contrarium eadem sit disciplina. Verum cum in primo ageretur hac ratione contra voluntatem fundatoris, in secundo vero contra jus commune, permittens totum illud tempus patrono, non video quo modo hoc possit Episcopus; nisi forte dicatur; quod ait *Corrad. loc. cit. n. 66.* posse iudicem ob causam terminum à jure statutum abbreviare & prorogare, ut doctores in *l. 2. de rejudic. de cetero*

2. Respondeo secundò: potest Ordinarius (idem videtur de inferiore Episcopo habente instituire, prorogare quadrimestre illud & semestrem etiam ad aliud semestrem; cum prorogatio ista in solius habentis instituire cedat praedictum, utpote in cuius favorem determinatio illa temporis à jure facta est, cui favori ipse cedere potest, cum uniusquisque rei

suæ sic moderator & arbiter. Card. de Luca *loc. cit. n. 16.* Corr. *cit. n. 66.* Castrop. *cit. p. 5. n. 8.* citans Ugolin. *de pot. Ep. c. 51. §. 1. n. 4.* Ricc. *in pr. fori Eccl. resol. 195.* Paris. *de resign. l. 7. q. ult. n. ult.* Barb. *cit. alleg. 72. n. 143.* Unde jam etsi patrono lapsus fuerit terminus datus à jure ad præsentandum, adhuc Ordinarius seu habens instituire, ad quem jure devoluta est collatio, permittere potest patrono, ut præsentet; cum devolutio hæc lata sit in favorem Ordinarii, cui cedere potest. Castrop. *loc. cit.* citans Lamb. *l. 2. p. 2. a. 27. n. 3.* Barb. *loc. cit. n. 170.* Card. de Luca *cit. n. 16.* citans Vivian. & c. *de suppl. neglig. pralat.* in quo dicitur: si non præsentent patroni intra tempus, liceat tibi ordinare in iis Rectoribus; verbum enim licet favorem & licentiam, non necessitatem imponit. Sed neque per hoc fit injuria superiori, utpote ad quem non fit devolutio collationis, nisi post dilataam per 6. menses à facta præsentatione, quæ fieri poterat ultimâ horâ quadrimestris vel semestris illius, institutionem. Neque dici potest creati per hoc præjudicium Ecclesiis, quibus diuturna vacatio solet esse damnosa, & propere ob utilitatem publicam, seu dictum damnus evitandum præfixum esse patronis quadrimestre vel semestri. Nam præterquam, quòd absque eo Ordinarius post factam jam præsentationem possit differre institutionem seu provisionem, nec ante ad alium superiorem devolvatur potestas conferendi, dum jus patronatus est laicorum, custodia Ecclesiæ spectat ad Episcopum; si Clericorum, spectet ad eisdem clericos, adeoque ex tali vacatione Ecclesia non patitur notabile damnus; præsertim, cum tales Ecclesiæ, in quibus cadit præsentatio, non sint cathedrales aut collegiata. Corrad. *loc. cit.* citans Lamb. *p. 2. l. 2. a. 7. q. 1. n. 686.*

3. Non poterit tamen illud prorogare plus, quam ad 6. menses; quia non potest ultra 6. menses institutionem differre, quin ad alium superiorem devolvatur institutio. Castrop. *loc. cit.* citans c. *de concess. præb. & Barb. ubi antè n. 170.*

4. Porro requiri ad hanc prorogationem causam aliquam, satis indicat Corrad. *loc. cit.* dum inquit: posse prorogari tempus illud ad effectum, ut patroni possint melius pro idoneo præsentando deliberare, & iudex non nisi ex causa possit terminum à jure statutum prorogare; & sic videmus justâ causâ interveniente, maxime, quæ utilitatem Ecclesiæ, cui providendum de rectore, respicit, concedi dictam prorogationem à Pontifice, dum ad eum recurritur; non enim, ut inquit Corrad. *loc. cit. n. 68.* Episcopus semper hac urbanitate uti consuevit, quæ est in prorogando patronis tempus ad præsentandum, in quo casu peti poterit ea prorogatio à pontifice. Sed crederem, non adeò magnam necesse esse intervenire causam, ut Ordinarius hac in parte gratificetur patronis, cum prorogatio in ejus libitu sit institutionem ipsam, saltem ad aliquod tempus intra 6. menses differre.

Questio 138. Quo tempore intra dictâ quadrimestre vel semestri fieri possit præsentatio?

1. Respondeo primò: præsentationem posse fieri validè & licitè quocunque die, etiam festo intra dictum tempus; cum tempus illud quadrimestre vel semestri semper sit continuum, & quocunque die currat, etiam diebus festis juxta c. *3. h. t.* Castrop. *cit. p. 5. n. 4.* citans Barb. *Garc. & c. l. 4. c. 2. n. 79.* citans Vivian. *l. 8. c. 1. n. 6. & 7.* Adeoque etiam fieri potest die Nativitatis Domini aut Paschatis; cum sit quid spirituale, & actus voluntarius, extra-

judicialis; quamvis, dum litigatur super beneficio vel præsentationis legitimitate, vellètque eam examinare Ordinarius ex officio in forma judicii, vel super ipso jure patronatus quòad proprietatem vel quasi possessionem illius, talis processus nequeat fieri diebus festis. Corrad. *ibid. & n. 83.* citans Gemin. *in c. concertatum. de appell. in 6. Barb. dicta alleg. 72. n. 144.* Quare ulterius

2. Respondeo secundò: potest fieri etiam de nocte ob eandem rationem; quia dictum tempus est continuum, & currit de momento in momentum, & computatur per menses, & mensis per dies 24. horarum, ac ita inclusâ nocte. Corrad. *loc. cit. n. 80. & 81.* citans Lamb. *ubi antè.* Unde, ut *ibidem* Corrad. si Episcopus jure devoluto confert beneficium juris patronatus laicorum ultimâ die quadrimestris, & si patronus ultra non præsentat, & alter illud impetravit à Papa, obtinebit illa impetratio; quia collatio facta ab Episcopo est ipso jure nulla; nec consensus patroni ex post præstitus potest illam ratificare; cum fuerit nulla, maxime in præjudicium impetrantis; quia etiam ultima dies spectabat ad patronum. Idem procedit in patrono Ecclesiastico de ultima hora semestris ob eandem rationem, etsi plerique doctores loquantur ferè ubique de ultima die quadrimestris; quin & à potiore juxta decif. *118. de jurepatr. in antiq.* quia patroni Ecclesiastici habent majus jus ad beneficia quàm laici, adeoque nunquam potest Ordinarius jure devoluto providere Ecclesiæ, seu conferre ante elapsam etiam ultimam diem, et itaque aliàs collatio nulla. Corrad. *cit. n. 82.*

3. Respondeo tertio: posse præsentationem (idem est de institutione, & qualibet aliâ provisione beneficii; secus tamen est de electione, quæ fieri nequit, ut Majol. *de irregul. l. 4. c. 35. n. 6.* Rodriq. *qq. reg. to. 2. q. 53. a. 13.* in sepulto rectore) mox à morte & ante sepulturam defuncti Rectoris; cum totum tempus datum à jure patronis ad præsentandum, sit eorum, & iis currat ab hora mortis defuncti Rectoris beneficii. Corrad. *l. 4. c. 6. n. 39. & 40.* citans c. *Bona de elect. Garc. p. 10. c. 1. n. 38.* Etsi de honestate sit exspectare, donec defunctus Rector sit sepultus: Auctores iidem cum communi ex c. *nullus. 2. dist. 79.* quin & sic fieri potest collatio, simul ac beneficium mortuus est, vel alio modo vacat beneficium, Ordinario etiam ignorante mortem vel vacationem (intellige, sub conditione, si vacet) ut *Garc. l. c. n. 37.* citans Corra. *de benef. p. 1. c. 7. n. 7. & seipsum p. 8. c. 2. n. 4.* Idem dicendum videtur de præsentatione.

Questio 139. Quomodo computetur dictum tempus?

1. Respondeo primò: computatur per menses, secundum quod hi occurrunt in calendario, & non ut singulis mensibus attribuuntur dies 31. *Garc. p. 10. r. 2. n. 42.* citans Sanch. *l. 2. de matrim. d. 24. n. 14.* Menoch. *de arb. l. 2. casu 50. num. 21.* Mandol. *de elect. p. 1. c. 3.* Boerium, & plures alios contra Hostiensem in c. *licet. de supplend. neglig. Quintinum in repet. c. de mult. a. n. 97.* Proceditque id, etiam si annus sit bissextilis, v. g. si beneficium coepit vacare primâ Januarii, finitur semestri ultimâ mensis Junii, & possunt præsentare patroni utique ad primam Julii exclusivè, & si vacarit primâ Januarii horâ octavâ manè, finitur primâ Julii horâ septimâ, seu octavâ marutinâ exclusivè, etiam si annus sit bissextilis. Auctores iidem. Castrop. *loc. cit. n. 4.* Secundò: computatur hoc tempus continuum d. è. que singuli ad 24. horas, ut dictum paulò antè.

2. Re-

2. Resp. secundò: tempus, si vè à jure, si vè à fundatore datum ad præsentandum computatur seu incipit currere, non ab hora, quâ beneficium vacat, sed ab hora, quâ patronus cœpit habere notitiam istius vacationis. Corrad. l. 4. c. 2. n. 73. dicens, etsi olim contrarium senserit Rota, aut etiam antiqua jura, nempe c. 2. de suppl. c. 2. de concess. præb. id hodie non tenere. Lott. l. 2. q. 6. n. 23. Garc. loc. cit. n. 34. Castrop. loc. cit. n. 3. citans Azor. p. 2. l. 6. c. 21. q. 11. Barb. de post. Ep. p. 5. alleg. 72. n. 134. Tiraq. de retract. tit. 2. §. 35. num. 7. &c. contra Lamb. p. 2. l. 2. q. 1. a. 8. Flores de Mena. q. 3. n. 20. & alios apud Garc. Hujus enim temporis determinatio est in odium negligentia patronorum; negligentiam autem habere non possunt, nisi vacationem sciunt. Castrop. loc. cit. Garc. loc. cit. n. 16. quamvis ibi agat de collatione, eadem tamen est ratio. Sic etiam tempus dictum currit patrono à die scientiæ commissi criminis, ob quod quis ipso jure seu facto privatur beneficio; ignorantiam tamen justè non currit. Corrad. loc. cit. citans Lamb. l. 2. p. 2. q. 1. Proceditque id ipsum, etiam si fundator mandasset præsentationem faciendam esse infra 4. menses à die mortis vel vacationis; quia debet intelligi & suppleri à die notitiæ; cum voluntas fundatoris semper intelligatur secundum juris communis dispositionem, dum aliud nō est expressum. Corrad. l. 4. c. 2. n. 74. Idem est, ut *ibidem* Corrad. etiam si in Bulla collationis factæ à Papa per devolutionem ob non servatum tempus datum ad præsentandum dicatur: à die vacationis. Garc. loc. cit. n. 24. citans Roch. v. honorificum. q. 27. & Abb. in c. nos quidem, de testam. Quin etiam procedit, etiam si fundator præfixisset tempus quantumcunque breve, v. g. unum mensem, nam ubicunque à lege præfigitur terminus certus, necesse est, ut præcedat notitia, cum, ut dictum, sine illa dari nequeat negligentia. Corrad. loc. cit. citans plures Rota decisiones.

3. Quare jam obijciens patronum non præsentasse in tempore (idem est de impetrante, dum nimirum impetratur beneficium juris patronatus laicorum per devolutionem ad sedem apostolicam ob non factam præsentationem intra tempus statutum, Corrad. cit. n. 74. Ubi etiam, quòd propterea male agant Executores literarum apostolicarum super provisionibus beneficiorum per devolutionem impetratorum; dum vix literis ipsis sibi præsentatis, procedunt ad collationem, non examinato an præsentator vel collator omittens præsentare habuerit veram scientiam vacationis, nec ne; cum hæc scientia determinari debeat per judicem, si vè delegatum, si vè ordinarium) debet probare, patronum habuisse scientiam vacationis; quia quamdiu hæc scientia non probatur, præsumitur ignorantia; cum credendum non sit, patronum scientem beneficii vacationem jus suum omittere, Corrad. loc. cit. num. 75. Castrop. cit. n. 3. citans Barb. ubi ante n. 136. Garc. loc. cit. n. 34. & 37. citans de super claram rota decisionem in una Firmiana altaris. 5. Decemb. 1594. Quin & scientiæ hujus tempus probandum est plenè; cum sit de substantia, ut Gabriel. Spino &c. paulò post citandi.

4. Scientiam verò hanc seu notitiam debere esse & probari veram, indubitatam & certam, & non sufficere præsumptam & verisimilem, eò quòd, dum agitur de puniendo negligentiam alicujus, non sufficit scientia præsumpta, etiam ex eo, quòd publicum est, tenent Corrad. loc. cit. n. 74. (et *ibidem* dicat, quòd cum paria sint scire, & debere scire, ideo receptum esse currere tempus collatori à tempore, quo scire debuit) Lott. loc. cit. n. 24. citans Pureum

l. 1. in corrèct. decis. 142. n. 2. Lap. alleg. 78. n. 12. Mohed. de prob. decis. 4. Et dicens etsi olim aliter visum Rotæ decis. 1. de jure patr. in antiq. eam tamen decisionem hodie non servari. His accedunt Tiraq. de retractu. §. 35. gl. 4. n. 7. dicens, requiri veram & certam scientiam, & non sufficere interpretativam. Card. de Luca de jure patr. d. 64. n. 5. dicens non sufficere nec præsumptam, nec interpretativam, nisi facti circumstantia probent, quòd allegata ignorantia esset inverisimilis, seu ut alii vocant, crassa & supina (super quo, utpote consistente in facto, determinata regula dari non possit; cum pendeat à circumstantiis, inter quas ponderanda, an patroni essent in loco, nec ne, in eadem vel diversa dicecesi, &c.) adeò, que ut addit n. 7. invaluisse hæc opinionem, ut probabilis ignorantia impediatur lapsus termini. Paul. de Ciudad. p. 6. a. 3. n. 42. Berojus in c. quoniam, h. t. n. 52. Delphin. de jure patr. l. 2. n. 178. Grinon. &c. apud Garc. loc. cit. n. 34. dicens; requiri scientiam veram, non interpretativam. Item Hieronymus Gabriel. l. 2. cons. 185. Spino de testam. gl. 4. n. 2. i. apud Garc. quatenus dicunt, quòd, quamvis Ordinario, qui visitare debet & perquirere, imputetur negligentia, si nesciat beneficium vacasse, cum de facto vacat; patronus tamen non debeat censeri negligens, si nesciat vacationem, tamen notam in loco vel Ecclesia beneficii ejus jurisdictioni non subjectis. Econtra sufficere scientiam veram vel præsumptam, tenent Selva. p. 3. q. 9. Garc. loc. cit. n. 38. ubi: quòd aliud sit scientia præsumpta, aliud interpretativa: neque excludi scientiam præsumptam ab AA. negantibus sufficere interpretativam. His accedunt Zerol. in pr. Ep. p. 1. v. jus patr. §. 8. du. 2. &c. dicens sufficere tempus verisimilis notitiæ, uti & Castrop. loc. cit. restatur plures doctores censere patrono currere tempus à die, quo verisimile, scientiam habuisse; cum raro possit esse probatio certæ scientiæ: hanc autem scientiam præsumptam conjecturis attentè distinctià loci, in quo situm beneficium, qualitate ipsius beneficii, longitudine temporis ac vacationis famâ, aliisque probandam, & à judice determinandam esse, ajunt Garc. loc. cit. n. 34. Castrop. cit. n. 3.

5. Porrò quamvis Officiales Regum sciunt vacationem, negligentiam tamen illorum non nocere Regi; quin & regi ipsi scienti vacationem non currere tempus quatuor mensium ex legitima prescriptione ex Cabedo supra docent Garc. loc. cit. n. 34. Corrad. l. 4. c. 2. n. 64. De pupillis autem vel amentibus aliisque imperfecti judicii habentibus tutorem vel curatorem, seu alium legitimum administratorem, scientiam certam tutoris, curatoris, &c. præjudicare, & lapsum termini inducere, tradit Card. de Luca loc. cit. n. 9. & eò quidem fortius, dum pupilli hæc ratione damnari non patiuntur, dum Ordinarius salvo pro aliis vacationibus jure præsentandi pupilli, providendo ex jure devoluto suppleat vices administratoris, nisi forte id redundaret in ejusdem pupilli alteriùs vob administratoris viventis supplantationem & buriale præjudicium.

6. Ac denique, dum plures sunt patroni, unusque ex illis ignoravit vacationem (aut ei probari non potest scientia vacationis) & hinc præsentare omiserint, reliqui verò scientes vacationem præsentare omiserint, unus ille ad præsentandum admittitur, etiam post elapsum tempus præfixum aliis, aliis exclusis à præsentando. Castrop. loc. cit. citans Barb. ubi supra n. 137. Garc. loc. cit. n. 41. recitans de super claram Rota decisionem. Corrad. cit. n. 74. Dum tamen inter hos patronos sunt pupilli, eorum igno-

rantiâ, quæ resultat à pupillari ætate, non impediri in isto casu devolutionem collationis ad Ordinarium, eod quod alias Ecclesiæ & beneficia perpetuam vacationem pari cogentur, ait Card. de Luca *loc. cit.* n. 8.

Quæstio 140. Qualiter dictum tempus, quod alias per se loquendo currit continuum, seu est continuum & non utile, non currat patrono impedito?

Respondeo primò in genere; quotiescunque occurrit impedimentum legitimum, five juris, five facti (five sub initiu vacationis beneficii, five ex intervallo) impediens, quo minus patronus præsentare possit, non currit illi tempus; non enim quis sine culpa omittens quid, puniri debet. *Garc. p. 10. c. 2. n. 17. citans Abb. in c. quia diversitatem. de concess. præb. n. 3. Guttier. con. q. l. c. 28. Roch. v. honorificum. q. 28. n. 58. Boerium, Selvam, &c. Castrop. loc. cit. n. 5. citans in super Paris. de resign. l. 1. q. 13. n. 11. Menoch. &c. Barb. de pot. Ep. p. 3. alleg. 72. n. 138. Item juris Eccl. l. 3. c. 12. n. 170. citans Rebuff. de pacif. poss. n. 304. Flores de Mena. var. q. 3. n. 4. &c. Ubi varia enumerat impedimenta; nimirum legitimam patroni absentiam (quam etiam præsumi in dubio, ait Flores de Mena apud Barb. *loc. cit.*) v. g. reip. causâ, vel ut *Garc. n. 18. pro absolutione obtinenda, injustam incarcerationem, perhorrescentiam alicujus inimici, propter quem non haberet tutum accessum, vel etiam, ut Card. Luca loc. cit. num. 11. citans Lott. Barb. Garc. &c. errorem, dum nimirum erroneè facta est præsentatio coram alio, quam coram quo fieri debebat. Sic & inter legitima impedimenta numerari, dum facta præsentatione in tempore de persona idonea, præsentatus acceptare noluit, seu alias citra culpam præsentantis præsentatio effectum sortiri non potuit, ait Card. Luca loc. cit. n. 15. citans Vivian. l. 5. c. 2. n. 27. Barb. cit. alleg. 72. n. 163.**

2. Respondeo secundò in specie: motâ & pendente lite, dum lis est inter patronos, quolibet prærendente sibi competere præsentationem, currit illis tempus ita, ut si intra tempus à jure datum ad præsentandum, lis non fuerit finita, & ob hanc causam omiserint præsentare, Ordinarius pro libitu suo conferre possit beneficium. *Garc. p. 10. c. 2. n. 19. iniquiens durante lite super jure conferendi, seu eligendi non currit tempus, licet secus sit in patronis. Lott. l. 2. q. 6. nu. 26. (qui etiam ait, in hoc casu discordiæ super juris patronatûs pertinentia, etiam si facta fuisset præsentatio intra terminum juris, hanc elidi, & ad Episcopum devolvi collationem, si intra dictum terminum lis non finiatur. Ubi etiam eam elidi, ait, si Episcopus ex duobus præsentatis alterum præeligere non possit sine scandalo (intelligendo non scandalum simplicem ex lite, vel scandalum juris; sed scandalum facti, & quidem actionis, & cui iudex ipse occurrere nequeat.) Castrop. loc. cit. num. 6. & apud illum Azor. p. 2. l. 6. c. 21. q. 12. juxta c. quoniam. & c. cum te. h. t. Procreditque hoc ipsum tantum, dum nullus contententium patronorum est in possessione præsentandi, aut super possessione lis moveretur. Secus enim est, dum lis est super proprietate, & constat unum illorum esse in possessione; hic enim validè præsentare potest, juxta dicta superius. Castrop. loc. cit. citans Abb. Roch. Gregor. Lopez, &c.*

3. Principalem nihilominus responsionem sic limitare videtur Card. Luca *loc. cit. num. 12. Quod*

licet textus *cit. c. quoniam.* in casu litis inter patronos non terminata intra terminum datum ad præsentandum, deferat collationem Ordinario pro illa vice, non tamen id concedat, nisi urget ratio scandali, ne alias Ordinarii affectarent excitari lites, & lites excitaras non terminarent, citâque pro hoc Lap. & ait, litem inter patronos tunc precipuè facere, ut illis non currat tempus; dum colligantes patroni protestarentur; quòd interim pendente lite non debeat iis currere tempus. Dum verò lis est inter patronos & Ordinarium super ipso jure patronatûs, Ordinario contendente Ecclesiam liberam, patronis sustinentibus esse subjectam, non currit patronis tempus; ne alias absque sententia Ordinarius vinceret, & patroni succumberent. Unde in isto casu Episcopus Oeconomum seu Vicarium constituere debet, quousque lis finiatur. *Castrop. loc. cit. num. 7. citans Ricc. in pr. for. Eccl. resol. 170. num. 2. Barb. cit. alleg. 72. num. 140. Idem est; nimirum non currit patronis tempus; dum lis est inter ipsos præsentatos, quolibet prærendente se præferendum; debet enim tunc Ordinarius cujusque jura examinare, & pronunciatâ sententiâ in favorem illius, qui potius jus habet, facere institutionem, & non antè, ne alias injustus sit, privando præsentatum jure quæsito. Castrop. loc. cit. citans Barb. ubi ante; quamvis nec tunc patroni durante lite alium tertium præsentare sine vitio attentati possint, ut Barb. juris Eccl. l. 3. c. 12. n. 173. citans Lancelot. de attentatis. c. 4. in præf. num. 608. Covar. præf. q. c. 36. num. 7. &c. Uti nec alium in locum unius præsentati mortui sufficere, Barb. *ibidem* citans Calderin. Cassador. &c. Item dum inter patronos est discordia, non super jure præsentandi, sed super habilitate præsentati; debet enim prius hac lis definiri; cum dubium sit de jure quæsito præsentati, & textus supra citati loquentes de contentione patronorum super jure præsentandi, non debent trahi ad jus quæsitum præsentati. Castrop. & Barb. *ll. cit.**

Quæstio 141. An, & qualiter currat patronis dictum tempus, dum intra illud nominatus ab illis intra idem tempus non consentit vel renunciat facta de se præsentationi, aut diem suum obit, aut occultum ejus vitium detegitur, ob quod facta præsentatio irritatur?

Respondeo: incipere iterum de novo illis currere illud integrum à die dissensûs, renunciationis, mortis, irritationis illis notæ, ac si vacatio nova accidisset; hoc est, patronus laicus iterum habet quadrimestre totum, Ecclesiasticus semestre; dummodo nihil fraudulenter egerint. *Corrad. præf. benef. l. 4. c. 3. num. 19. citans Vivian. l. 7. c. 4. num. 30. Lamb. l. 2. p. 2. q. 1. n. 17. juxta c. si electio. de elect. in 6. nam et si hic textus expressè loquatur de electione, extendi tamen etiam eundem ad præsentationem, ait Corradus.*

Quæstio 142. A quo die incipiat currere patrono tempus, dum præsentatio faciendâ ad beneficium à primævâ erectione vacans, hoc est, cui primâ vice seu primus à fundatione dandus Rector?

Respondeo: faciendam esse post, & non ante decretum erectionis beneficii, incipitque currere

tere tempus datum patronis ad præsentandum à die, vel etiam ab hora præstiti consensûs Ordinarii in fundationem beneficii patronati; hic enim consensus est causa beneficii & patronatus efficiens, illôque præstito, in continente incipit quis esse patronus; tempus autem dictum incipit currere mox, & non ante, ut actus perfectus est. Corrad. l. 4. c. 1. num. 5. & 6. citans Vivian. l. 5. c. 2. num. 25. Lamb. p. 1. l. 1. a. 9. q. 4. n. 1. Intelligendumque id pari modo de beneficiis in abstracto erectis, consentientibus in certis rebus, sub onere v. g. celebrandi tot missas in tali Ecclesia vel Capella, absque eo, quod interveniat ædificatio, dotatio, consecratio Ecclesie vel Capellæ; ex eo namque, quod spiritualia non occupant locum, possunt beneficia dicto modo erigi sub diversis invocationibus, etiam ad idem altare, & consuetudo admittit talia beneficia, quæ constant ex sola dote, efficiturque fundator ob talem fundationem in abstracto factam patronus. Corrad. *ibid.* num. 7. ex eodem Lamb. & n. 11. & seq. Hinc jam, dum beneficii erectio facienda esset auctoritate pontificiâ, & executio literarum committeretur Ordinario, qui dictâ auctoritate erigat, tempus patroni ad præsentandum non currit, nisi mox à decreto ejusdem Ordinarii continente dictam erectionem, causâ cognitâ ac precibus verificatis; non enim dici potest, illud currere à die data dictarum literarum; cum pontifex tunc non faciat erectionem, sed mandet eam fieri per Executorem. Corrad. *ibid.* nu. 9. quod si autem (uti regulariter fieri consuevit) non ab ipso Papa fieret erectio, dicereturque in prædictis literis: *Instituimus, erigimus;* cum jam tum erectio & fundatio sit perfecta, nihil est, quod minus dictum tempus incipiat currere à die data. Corrad. *ibidem.*

Quæstio 143. Num præsentatio fieri possit post terminum edicti (de quo edicto est c. in de elect. in 6. & de quo susius, ubi de tempore institutionis) & quomodo sustineatur facta pendente termino edicti?

Respondeo: cum literæ edictales seu edictum proponatur non nisi post præsentationem factam, ac præsentati acceptionem. Corrad. l. 4. c. 3. num. 19. Lott. l. 2. q. 13. num. 53. adeoque supponatur præsentationem factam per aliquem, sive ille verus, sive putativus fuerit patronus; præsentatio fieri non potest post propositum edictum, ut constat. Sed & ea est præcipua hujus edicti virtus, ut factâ præsentatione, etiam per patronum putatum, & post lapsum termini in edicto propositi, subsecutâ institutione, patronus verus & legitimus superveniat, non audiatur; sed pro ea vice præjudicium illud sibi imputet. Lott. l. 2. q. 13. num. 50. Gemin. in c. 2. de off. Vicar. in 6. Oldra. conf. 3. n. 1. Lamb. l. 2. p. 2. q. 6. a. 27. Neque illi, ut *ibidem* Lott. num. 51. suffragatur, nondum esse elapsam quadrimestre aut semestrem à jure concessum ad præsentandum (quamvis id plurimum controversum dicat ex deductis per Lamb. *loc. cit.* q. 1. a. 28. per tot.) cum non proponatur edictum, nisi post factam præsentationem per aliquem, & sic in eo actu præsentationis consumatur dilatio illa quadrimestris vel semestris patronis concessa, & in ipso edicto proponatur terminus contra omnes in genere. Unde, licet patrono postea comparenti non imputetur, quod non præsentaverit in termino edicti; cum edictum id non contineat; imputatur tamen, cur in

termino edicti non comparuerit, & deduxerit jus suum, ita Lott. num. 53. ex Lamb. *cit.* a. 28. Verum hæc procedere ait Lott. num. 54. & 55. non nisi suppositâ validitate edicti & institutionis; si enim institutio fuisset invalida, v. g. quia præcipitata aut facta contra legem fundationis, aut etiam ipso edicto existente nullo inficeretur, non foret attendenda; & nullum præstaret impedimentum; resque reputaretur integra, & deberet admitti ad præsentandum, qui se opponeret; citat pro hoc Lott. aliquot Roræ decisiones. Nihilominus si validum fuit edictum, & sola institutio aliunde invalida, eatenus comparens post terminum edicti, admittendus est, si justum impedimentum, quod minus comparuerit intra terminum edicti, adduxerit. Lott. num. 56. citans Old. conf. 3. num. 3. & Rotam in Valentina beneficii. 31. Jan. 1622.

Quæstio 144. Num possit patronus præsentare per seipsum vel procuratorem ante obitum beneficiati, seu antequam vacet beneficium?

Respondeo negativè: nisi forte sic institueret fundator in limine fundationis. Verum de hoc factis supra, ubi quid possit patronus.

PARAGRAPHVS III.

De mutatione & variatione præsentationis factæ.

Quæstio 145. An, & qualiter liberum sit patrono in præsentatione variare?

1. **R**espondeo primò: post institutionem legitimam nulli patrono licet mutare, seu alium instituendum præsentare; cum jam institutus habeat jus in re, nimirum in beneficio. Caltrop. *loc. cit.* p. 6. cum communi juxta c. quod autem. h. 1. & c. si tibi asserenti. de prob. in 6. Idque verum, etiam si realis institutio seu possessionis traditio necdum facta; cum in rebus & juribus spiritualibus per solam etiam verbalem institutionem seu collationem jus in re acquiratur; tamen si actualis immisio necdum secuta, juxta c. si tibi. de præbendis in 6. Pirh. ad h. r. n. 98.

2. Secundo: post factam nominationem re adhuc integrâ, seu præsentatione nondum factâ superiori, resiliere potest patronus, & alium præsentare, & quidem expressè de Capitulo, ubi id jus habet præsentandi, & jam capitulariter consensus in nominationem Titii: id asserit Laym. ad tit. de elect. sub initium. num. 3. secus ac accidit in electione, ubi publicatum in Capitulo electionis scrutinium revocari amplius nequit.

3. Tertio: patronus laicus, si præsentavit indignum seu inhabilem, potest, intra tempus tamen datum ad præsentandum, corrigere errorem & alium habilem præsentare. Corrad. l. 4. c. 6. n. 41. seu mandari ei debet, ut alium idoneum præsentet. Pirh. ad hunc tit. num. 104. juxta c. cum vos. de off. Jud. Ordinar. Si enim patronus laicus mutare potest, dum præsentavit idoneum, ut paulò post dicitur; multò magis id poterit, dum inficeretur, adeoque absque culpa sua præsentavit inidoneum Pirh. *ibid.* Quod si autem monitus, aut aliunde reiciens errorem suum intra quadrimestre ipsi ad præsentandum